

ЗМІСТ ОСВІТИ ТА ОСВІТНІ ПРАКТИКИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Матеріали всеукраїнського освітнього форсайту
(28 квітня 2021 року)

Полтава 2021

Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки
Національної академії педагогічних наук України
Департамент освіти і науки
Полтавської обласної державної адміністрації
Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
ім. М. В. Остроградського

ЗМІСТ ОСВІТИ ТА ОСВІТНІ ПРАКТИКИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Матеріали всеукраїнського освітнього форсайту
(28 квітня 2021 року)

Полтава
2021

УДК 37.014.4-028.7(045)

Рекомендовано вченою радою Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського
(протокол № 3 від 23.06.2021)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Ільченко В. Р. (*голова редакційної колегії*), Буйдіна О. О., Жданюк Л. О., Ільченко О. Г., Канівець З. М., Крилевець М. П., Резніченко З. В., Халецька Л. О.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Самодрін Анатолій Петрович – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та психології, проректор з науки Міжнародного гуманітарно-педагогічного інституту «Бейт-Хана»;

Тупиця Олександр Юрійович – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української, іноземних мов та перекладу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Зміст освіти та освітні практики нової української школи: матеріали всеукраїнського освітнього форсайту «Зміст освіти та освітні практики Нової української школи» (Полтава, 28 квітня 2021 р.). / [Упоряд.: В. В. Зелюк, В. Р. Ільченко, О. О. Буйдіна]. – Електронне видання. – Полтава: ПОШПО, 2021. 255 с. Доступ: roipro.pl.ua/nml/elektronni-vydannia-roipro

У матеріалах всеукраїнського освітнього форсайту «Зміст освіти та освітні практики Нової української школи» розглянуто сучасні світові тенденції щодо особливостей здійснення освітнього процесу в школі; проаналізовано досвід щодо впровадження освітніх інновацій; окреслено виклики, які стоять перед освітянами в умовах реформування освіти; визначено напрямки виявлення цілісності освітніх галузей і процесу вивчення їх змісту із врахуванням особливостей інтегрованого вивчення змісту освітніх галузей.

Тексти публікацій подано в авторській редакції. Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів та посилань несуть автори.

РОЗДІЛ IV

ОСВІТНІ ТРЕНДИ, ЩО РУЙНУЮТЬ СТЕРЕОТИПИ

УДК 378.018.43:[378.4:61]-048.23

О. М. Воробйова

Н. П. Куценко

ОПТИМІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ФАХОВИХ МЕДИЧНИХ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ КОЛЕДЖІВ

Останнім часом Україна й суспільство в цілому переживає складний період, пов'язаний із заходами боротьби проти пандемії коронавірусу. Заклади освіти у 2020 році вимушені були перейти на довготривалий карантин, запровадивши дистанційну форму навчання. Через декілька тижнів цього процесу учасники дистанційного навчання відчували, що така форма освіти має не лише переваги, але й слабкі місця. Онлайн освіта надає можливість здобувачам освіти навчатися за гнучким графіком, не будучи прив'язаними до території, є економічно вигідною. Але можливості проводити дискусії, критично мислити, обговорювати факти під керівництвом викладача, спілкуватися виявилися обмеженими. Учасники освітнього процесу опинились у нових умовах навчання, де головними чинниками її успішності стала відповідальність, самоорганізація та самодисципліна. Перед керівництвом, викладачами та студентами коледжу постало питання, як продуктивно, системно та результативно організувати ефективне дистанційне навчання.

Проблемним аспектам удосконалення дистанційної освіти приділяється увага низки дослідників.

Сутність, структуру, зміст самоосвіти, самовдосконалення особистості засобами навчання обґрунтували в своїх наукових працях Бурлука .,

Борисенко Н., Гриценко І., Громцева А., Денисенко В., Сидоренко Н., Умрик М.

Українськими науковцями у галузі педагогіки та професійної світи досліджувалися проблемні аспекти дистанційного навчання, серед них Биков В., Глазунова О., Думанський Н., Кухаренко В., Олійник В. та ін. Серед зарубіжних дослідників в даній галузі можна виділити Дж. Андерсона, Ст. Віллера, Т. Едварда.

Педагогічне та інформаційне забезпечення дистанційного навчання описано в публікаціях Льовінського Н., Мюллера Дж., Парріша Д., Філіпса Р.; організація освітнього процесу в системі дистанційного навчання в вищих навчальних закладах досліджена Басовою Н., Жевакіною Н., Лавриненко Л., Свиридюком В., Смірноюю О. та ін.

Шляхи удосконалення дистанційного викладання конкретизовано у публікаціях Волошина О., Найдьонова О., Чайки А., Лисого І.

Мета статті – проаналізувавши переваги та недоліки дистанційного навчання як інноваційної форми навчання, підвищити ефективність викладання дисциплін загальноосвітньої підготовки здобувачам освіти фахового медико-фармацевтичного коледжу.

З цією метою опитано викладачів циклової комісії природничо-наукових дисциплін фахового медико-фармацевтичного коледжу у кількості 10 осіб та 78 здобувачів освіти. За результатами опитування проаналізовано переваги та недоліки дистанційного навчання.

Половина опитаних викладачів (5 осіб – 50%) вважають, що дистанційні лекції, практичні та семінарські заняття мають переваги. Така форма надає можливість об'єднувати слухачів з різних місць, можливість прослуховувати лекцію при наявності запису, зупиняти у незрозумілих місцях. Мінусом таких лекцій є те неможливість запитати у викладача незрозуміле, провести дискусію за окремими питаннями теми. Також важливо під час онлайн-заняття мати відео-контакт, без якого лектору не зрозуміти, наскільки уважно слухає студент лекцію. Окрім того, для підвищення інтересу до свого предмету лектор повинен володіти сучасною інформацією, демонструвати значні ораторські здібності, мати зворотний зв'язок під час проведення лекції.

Більшість педагогічних працівників (9 осіб – 90%) підтвердили, що для підвищення ефективності дистанційних лекцій, практичних та семінарських занять доцільно робити короткі опитування, що дають змогу обмірковувати студентам отриману інформацію, активно залучати студентів до засвоєння лекційного матеріалу. Також ці викладачі визнали, що дистанційне навчання стимулює їх самих ретельно готуватися до кожного заняття, тому що сучасний інформаційний простір постійно оновлюється.

Недоліками у онлайн-навчанні усі без винятку опитані учасники освітнього процесу вважають перебої у роботі інтернет-платформ, інколи невелику швидкість Інтернету.

Більшість опитаних здобувачів освіти (54 особи – 69%) вважає дистанційну форму проведення лекцій прийнятнішою. Недоліками відмічають проблеми з швидкістю та якістю Інтернету (51 особа – 65%), великий обсяг інформації, який потрібно опрацювати (74 студенти – 95%). Додатково опитані респонденти наголосили про такі проблеми, як обмеженість доступу до комп'ютера, ноутбука (якщо в родині декілька учасників дистанційного навчання), непередбачувані сімейні обставини тощо. Також виявилось, що дистанційна освіта обмежує контроль засвоєння практичних навичок.

У непростий період онлайн-навчання навантаження на викладача значно збільшилось. Виникла необхідність перевірити великий обсяг домашніх завдань, виправивши помилки, вести індивідуальне листування зі студентами, пояснювати помилки студентів і постійно перевіряти рівень засвоєних знань [2].

Більше половини викладачів (6 осіб – 60%) зазначили, що при оцінюванні знань для проведення підсумкового контролю, окрім тестових завдань, потрібне індивідуальне опитування студента онлайн з відео-зв'язком.

Але при опитуванні студентів виявилось, що вони майже всі вподобали опитування вивченого матеріалу за допомогою тестування (70 осіб – 90%).

Важливою під час дистанційного навчання є мотивація до навчання, а викладач повинен допомагати студенту її підвищувати.

Ті умови, у яких зараз опинились заклади освіти, потребують зусиль педагогічних працівників постійно підвищувати професійну компетентність, а здобувачів освіти – бути відповідальними та організованими у виконанні завдань, вміти працювати з різними джерелами інформації [4].

Але не всім студентам однаково легко вдається демонструвати такі риси. Це залежить від темпераменту, рівня відповідальності, самоорганізованості, вміння планувати свою діяльність. Отже, на онлайн-навчанні, як і на заняттях у стінах закладу освіти, частина студентів вчасно опрацьовують матеріал, активно беруть участь у обговореннях, інша частина вивчає новий матеріал повільніше. Можна сказати, що частка пасивних у навчанні студентів із впровадженням дистанційного навчання зросла, тому що при безпосередньому контакті викладача і студента зацікавити студента легше, ніж зробити це дистанційно [6].

Під час дистанційного навчання викладачі коледжу поєднують синхронне (у режимі відео-конференцій) і асинхронне навчання (потребує самостійного планування виконання завдань або планування за допомогою викладача, дедлайнів). Усі опитані респонденти схиляються до думки, що найефективнішим є змішане дистанційне навчання, під час якого надається підтримка студентам у синхроні, водночас, деякі речі найкраще робити в асинхроні. Це надає можливість здобувачам освіти самостійно планувати своє навчання, виходячи з різних умов.

Дані, отримані нами під час опитування, в цілому майже не відрізняються від даних, отриманих під час опитування українських викладачів і студентів [3].

Для здобувачів освіти цінність освіти в фаховому медико-фармацевтичному коледжі полягає не лише в отриманні кваліфікації. Навички лідерства, роботи в команді, розвиток соціальних якостей особистості мають велике значення для формування майбутнього фахівця та становлення особистості.

Отже, високі результати навчання залежать від якості проведених занять, методик дистанційного навчання, відпрацьованих у період карантину. В майбутньому вони можуть успішно використовуватись у освітньому процесі в змішаному форматі. Але для якісної підготовки майбутніх спеціалістів обов'язковими все ж таки є аудиторні заняття, особливо у навчанні майбутніх медичних працівників. Це важливо для розвитку нашого суспільства, його майбутнього [3].

Висновки.

1. Половина опитаних педагогічних працівників та здобувачів освіти віддають перевагу дистанційній формі лекційних, практичних та семінарських занять.

2. Для кращої ефективності онлайн-лекцій потрібно включати невеликі опитування студентів, застосовувати інші форми інтерактивної участі студентів.

3. Дистанційна форма навчання ефективна при поєднанні синхронного і асинхронного навчання.

4. У формуванні навичок самоосвітньої діяльності студентів фахового медико-фармацевтичного коледжу є мотивація, педагогічне стимулювання та науково-пошукова діяльність, що сприяє розвитку їх самоосвітньої компетентності як майбутнього конкурентноспроможного фахівця.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю, Кухаренко В. М. Дистанційний навчальний процес: Навчальний посібник. – К.: Міленіум, 2015. – 254 с.

2. Борисенко Н., Гриценко І., Денисенко, В., Сидоренко, Н.(2020). Формування навичок самоосвітньої діяльності студентів педагогічних факультетів в умовах дистанційної освіти. Vol. 7, No. 3. Ternopil-Aberdeen, 2020. – С. 325- 337.

3. Волошина О. Б., Найдьонова О. В., Чайка А. О., Лисий І. С. Шляхи удосконалення дистанційного викладання питань загальної практики у студентів медичних вузів за умов пандемії COVID-19 / Матеріали міжнародної спеціалізованої наукової конференції, м. Тернопіль, 19 березня, 2021 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. – Вінниця: Європейська наукова платформа, 2021. – С.31-35

4. Лавриненко Л. Освіта в реальності сьогодення – дистанційне навчання / Матеріали конференцій МЦНД. – С. 25-28.

5. Ольга Смірнова «Несправжня освіта. Як пандемія викрила проблеми онлайн навчання». – ВВС. – 05.09.2020. Доступно за посиланням: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-54039740>

6. Умрик, М. Досвід організації самостійної роботи студентів в умовах дистанційного навчання / Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання, (5 (12)). – С. 192-195.

Оксана Миколаївна Воробйова
Наталія Петрівна Куценко

ОПТИМІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ФАХОВИХ МЕДИЧНИХ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ КОЛЕДЖІВ

Зміст даної статті відтворює сучасний стан, проблеми та перспективи дистанційного навчання в умовах карантину в фаховому медико-фармацевтичному коледжі Української медичної стоматологічної академії. Проаналізовано переваги та недоліки дистанційного навчання.

Ключові слова: освітній процес, дистанційне навчання, самоосвітня діяльність, ефективність освіти, інформаційні ресурси, професійна компетентність, самоосвітня компетентність.

Содержание данной статьи отображает современное состояние, проблемы и перспективы дистанционного обучения в условиях карантина в профессиональном медико-фармацевтическом колледже Украинской медицинской стоматологической академии. Проанализированы преимущества и недостатки дистанционного обучения.

Ключевые слова: образовательный процесс, дистанционное обучение, самообразовательная деятельность, эффективность образования, информационные ресурсы, профессиональная компетентность, самообразовательная компетентность.

The content of this article demonstrates the current state, problems and prospects of distance education in quarantine conditions at the Professional Medical and Pharmaceutical college of the Ukrainian Medical Dental Academy. There are analyzed the advantages and disadvantages of distance learning.

Keywords: educational process, distance learning, self-educational activity, educational efficiency, information resources, professional and self-educational competences.